No. 113 1840.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 29 September.

AFKONDIGING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, ontvangen bekende eene Missive van den Heer Controleur der Directe Belastingen alhier, van den 22sten September 1840 n°. 277.

Gezien de Wet van den 29sten Maart 1833 (Staatsblad n°. 4) houdende belasting op het Personeel.

Maken bij deze aan alle Ingezetenen dezer Stad bekend, dat het voljaars Aanvullings-Kohier Lett. A n°. 4, alsmede een herzienings Kohier Lett. A n°. 5 van de belasting op het Personeel voor dezen loopenden jare 1840-1841 beide op den 15. September jl. door Z. E. den Heere Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie zijn executoir verklaard en, ter invordering aan den Ontvanger overgegeven; zullende dus een iegelijk, na bekomen kennisgeving van zijnen aanslag verpligt zijn, dien in voege als daarbij, in overeenstemming met art. 44 der wet zal zijn opgegeven, te voldoen, op poene van parate executie, terwijl de zoodanige, die hun aanslagbillet niet hebben ontvangen, zich van een dubbel van hetzelve kosteloos, ten kantore des Ontvangers zullen kunnen voorzien, en zij die zouden vermeenen dat de aanslag niet overeenkomstig is met hunne opgave, of met de plaats gehad hebben taxatie, opneming en telling, zich deswege zullen kunnen beklagen, binnen den tijd van eene maand, na de dagteekening van hun aanslag-billet.

En opdat niemand hieromtrent onwetendheid voorwende zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

Breda, den 24 September 1840.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten September.

Het ministerie heeft zich genoopt gevoeld, om door zijn half officieel orgaan, den *Moniteur Parisien*, een berigt van den londenschen *Morning Chronicle* tegen te spreken, waarin dit blad gezegd had, dat *Mehemed*-Ali aan den afgezant der Porte, *Rifaat*-Bey, en aan de consuls der vier mogendheden zijn voornemen te kennen gegeven had, dat hij zich onderwierp aan de bepalingen van het londensche tractaat, ten gevolge waarvan dus de zaken in het Oosten als bedaard konden geacht worden, maar dat daarop de fransche consul bij den pacha van gunstiger beide gekomen en diens toetreding had weten te bekomen tot de afhoorschappij van Egypte en het levenslang bezit van zuidelijk Syrie. Volgens ons ministerieel orgaan nu, zou daarentegen *Mehemed* niet dan na de ernstigste pogingen van den franschen consul tot het voorzegd aanbod gekomen zijn, en had hij aanvankelijk volstrekt geheel Syrie, zoover hij dit thans in zijne magt heeft, levenslang willen behouden. Het gouvernement zou de waarheid dezer verklaring voor de kamers staven.

— Het ongunstige weder heeft de aankomst der stoompaketbooten uit den Levant vertraagd. De jongste tijdingen uit Alexandrie gaan niet later dan tot den 6den dezer. Op dat tijdstip was de kust van de zijde der engelsch-oostenrijksche scheepsmagt, die ter hoogte van Alexandrie lag, nog niet in staat van blokkade verklaard, maar *Rifaat*-Bey had Egypte verlaten om de voorstellen van den Onderkoning aan den Sultan over te brengen. Men wil hier steeds dat de Porte wel zou geneigd zijn om met de voorstellen van *Mehemed* genoegen te nemen, doch niet de mogendheden, bijzonder niet Engeland en Rusland.

— Toulon heeft een berigt dat de linieschepen *Jena* en *Scipion* den 21sten van daar naar den Levant vertrokken zijn.

— Volgens het *Journal de l'armée* zijn van wege het departement van oorlog bevelen gegeven voor de onmiddellijke organisatie van negen nieuwe bataillons tirailleurs, gelijk aan die van Vincennes, welke zich thans in Afrika bevinden, en zich in de gevechten met de Kabieren zoo zeer onderscheiden hebben. Een dagblad van Valenciennes, *l'Echo*, vermeldt, dat het gouvernement ook twee of drie nieuwe regimenten zware kavallerie wil oprigten, die den naam van *grenadiers-gendarmes* zouden dragen. Te Douai waren bevelen ontvangen om acht batterijen van het tweede regiment artillerie, aldaar in garnizoen, op voet van oorlog te brengen; 1600 paarden waren voor deze batterijen benoodigd. Overigens heerschte er in alle noordelijke plaatsen eene groote drukte met de exercitien der opgeroepene manschappen, en in de militaire werkplaatsen.

— De kommandant der militaire divisie te Straatsburg heeft, naar men zegt, bevelen gekregen om de vesting te bewapenen, en veertien batterijen artillerie op den voet van oorlog te brengen. Door de onderscheidene aankoopen zou het getal paarden voor het leger met 35,000 vermeerderd worden.

Ook in het zuiden schijnt het gouvernement zich te willen wapenen; uit Perpignan wordt althans geschreven, dat er bevel gekomen is om de stad in staat van verdediging te stellen.

— In de vorige week hebben omtrent 4000 man het kamp van St.-Omer betrokken; nog 12,000 man werden er gewacht. Ook in den omtrek van Parijs, met name te Clichy, worden legerkampen opgerigt, bestemd om de troepen te huisvesten, die aan de vestingwerken der hoofdstad zullen arbeiden. Men rekent, dat weldra in en om Parijs 100,000 man bijeen zullen zijn. Intusschen klaagt men over toenemend wantrouwen onder de bevolking ter zake van den opbouw van forten en vestingwerken in den omtrek. Hoe veel moeite de regering zich ook geeft, om het tegendeel te doen gelooven, blijft de verdenking stand houden, dat die vestingwerken niets tegen eenen buitenlandschen vijand, maar tegen het parijssche volk bestemd zijn.

— Nog blijkt, dat de fransche regering in onderscheidene inlandsche fabrieken 14 stoomwerktuigen voor groote, tot de vaart naar Amerika geschikte schepen besteld heeft; welke werktuigen ieder van 450 paardenkracht moeten zijn.

— De hertogen van *Orleans* en *Nemours* worden gezegd eerlang eene reis te zullen doen, om de fransche vestingen aan het Kanaal en in het noorden en oosten des lands in oogenschouw te nemen.

— De *Moniteur parisien* deelt de volgende berigten uit Spanje mede:

„Den 19den heeft de junta te Madrid het koninklijk decreet, openbaar gemaakt, hetwelk *Espartero* met de vorming van een nieuw kabinet belast. Zij heeft verklaard, dat deze keus nationaal was en haar vertrouwen waardig, maar dat zij zich niet zou ontbinden dan na eene volkomene bevrediging.

„*Espartero* heeft aan de koningin de vergunning gevraagd, om zich naar Madrid te begeven, ten einde in persoon met de junta te onderhandelen. Den 21sten wachtte hij het antwoord der koningin af om zich op weg te begeven."

— Het orgaan der junta, de Madridsche courant, beheist eene uitmuntende positie op den generaal. Men vlei zich derhalve met de hoop dat *Espartero* zich met de junta zal verstaan en er aldus ten minste een einde zal komen aan de bestaande regeringloosheid.

De bijzondere berigten uit Madrid tot den 17den melden, dat nog een aantal plaatsen zouden Corunna, Betanzos, Orense, Oviedo, Santona, enz, tot de beweging toegetreden waren. Te Pampeluna is den 16den eene dergelijke poging beproefd; maar de generaal *Rivero* heeft zich aan het hoofd der troepen daartegen verzet, hij heeft de stad in staat van beleg willen stellen, en bij eene herhaling der poging de aanleggers met den dood bedreigd. Alles is daarop tot de rust wedergekeerd. Ook te Sint-Sebastiaan heeft men eene revolutionnaire poging gedaan, maar de militaire kommandant heeft aldaar eveneens de beweging bedwongen. In het noorden heeft men buitengewone contributien geëischt voor het onderhoud der troepen. Vittoria onder anderen moest 200,000 realen opbrengen. In Biskaye en Guypuzcoa scheen men ongezind om de gevraagde gelden op te brengen.

— Te Madrid wilde men weten, dat de britsche koningin bij een eigenhandigen brief hare ondersteuning aan de koningin-regentes had aangeboden, bepaaldelijk het zenden eener britsche scheepsmagt van Gibraltar naar Valencia, om aldaar ter harer beschikking te zijn.

— De binnenlandsche rente is heden veel vaster geweest dan de vorige dagen, ten gevolge van het verbreid gerucht dat men vredelievende tijdingen uit het Oosten ontvangen had. De notering was heden (25 *September*): 5 pCt. 105,35; 3 pCt. 72,50; Nap. 96,90; Sp. Ardoins 23/8; Rom. L. 98.

Van den 26sten. — De *Moniteur* deelt eene ordonnantie van den 24sten mede, waarbij onderscheidene wijzigingen in het douane tarief worden bepaald.

— De leden van het hof der pairs zijn van wege den president herinnerd, dat de debatten in de zaak van den aanslag van Boulogne, op maandag aanstaande zullen geopend worden. De negentien beschuldigden, die tot dus ver buiten toegang gezeten hadden, hebben eergisteren voor de eerste maal vrijheid bekomen om in elkanders tegenwoordigheid te komen. Men denkt dat de beschuldigden morgen naar het Luxemburg zullen worden overgebragt. De raad van verdedigers voor *Louis Bonaparte* bestaat uit de heeren *Berryer*, *Marie* en *Ferdinand-Barrot*: de eerstgenoemde zal ook den generaal *Montholon* verdedigen, en de advokaat *F. Barrot*, bovendien de kolonels *Voisin* en *Parquin*.

— Bij eene ordonnantie van den 16den September is aan den minister van marine een crediet verleend van omstreeks een millioen fr. tot vermeerdering van het effectief der artillerie marine troepen, en voorts een ander crediet aan denzelfden minister van ruim drie millioenen fr. tot vermeerdering van het kader der hoofd-officieren van de marine, voor een verhoogd soldij der matrozen, de machinis, enz. der oorlogsstoomboten.

— In de bijzondere berigten alhier uit Alexandrie tot den 7den ontvangen, wordt het voorgedragen alsof Rifaat-Bey thans de eenige bemiddelaar tusschen den onderkoning en de Porte was. Men moest thans uit Konstantinopel vernemen hoedanig de jongste voorstellen des onderkonings er zouden opgenomen worden. Inmiddels — dus leest men in deze berigten — houdt het fransch eskader zich op eenigen afstand van de Dardanellen, nabij Mytilene en Vurla op. De commodore *Napier* onthoudt zich voorzigtelijk van gevolg te geven aan zijne eerste bedreigingen, en de admiraal *Stopford* verklaart openlijk, zelfs te Alexandrie, dat hij geen last heeft om geweld te bezigen. Over het gehoel schijnen deze tijdingen ons bevredigend toe. Zondtlig denkt men er te Maltha over. De Oostersche kwestie is niet meer dan na eenige dagen geleden van eene bevredigende oplossing verwijderd.

Volgens de tijdingen die men uit Egypte ontvangen heeft had de kwartiermeester-generaal van het egyptisch leger *Soliman*-pacha bij eene dagorder met den dood gedreigd allen, 't zij inboorling of vreemdeling, die proclamatie, of andere geschriften verspreidde, strekkende om het terugkeeren van Syrie onder de heerschappij der Porte en den afval van *Mehemed*-Alj te bevorderen. Bij hetzelfde bevel was ook de geheele Syrische kust in staat van beleg verklaard, terwijl aan de consuls der Europesche mogendheden te Beyrut te kennen gegeven was, dat de onderkoning de door de Porte en de groote mogendheden voorgestelde schikking van de hand gewezen had.

— De tijdingen uit Spanje behelzen heden geen nadere tijdingen van aanbelang. De Madridsche courant van den 18den kondigt aan dat de generaal *Iriarte*, van Valencia komende, op last van de junta gevangen was gezet. — De generaal *Espartero* had zich tot de kamers van koophandel te Madrid gewend, om eene geldleening van vier en een half milioen realen tot onderhoud zijner troepen, waarvoor hij onder anderen zijne eigene bezittingen ten waarborg had willen geven. De kamer had zich tot de leening bereid getoond, zelfs zonder interest te vorderen.

— De beurs was heden wederom minder gunstig dan gisteren gestemd. De notering was heden: 5. pCt. 105,85; 3 pCt. 72,75; Nap. r. 96,50; Sp. Ardoins 23½; Rom. L. 98.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 25sten September.

Uit Petersburg wordt van den 17den gemeld, dat HH. Keiz. Maj., de Grootvorst-troonopvolger met zijne doorluchtige bruid, en andere leden van het keizerlijk gezin, in den avond van den 15den, op Zarskoje-Selo teruggekeerd en met veel plegtigheden ontvangen waren. De intogt van Prinses *Marie* was tegen den 27sten aangekondigd, na welken er vele feesten zouden plaats hebben.

— Men heeft brieven uit Italie, van belangrijken aard. Een gedeelte der Romagna was in opstand geraakt. In de stad Forlì was het eerst de onrust uitgebroken; de troepen hadden echter de bovenhand behouden. Te gelijkertijd heeft te Ancona het bloed gestroomd; de bewoners dier stad waren mede opgestaan, doch de troepen hebben insgelijks deze beweging onderdrukt. Er zijn vele slagtoffers gevallen.

Volgens berigten uit Rome, van den 12den dezer, was de in Pauselijke dienst staande britsche majoor *Stuart*, met drie andere officieren der genie, naar Civita-Vecchia vertrokken, om de vervallene vestingwerken der stad en citadel te doen herstellen. Tot dat toe voorloopig eene som van 15,000 scudi was aangewezen.

— Volgens berigten uit Rome van den 15den September werd Z. H. na een verblijf van twee maanden op het kasteel Gandolfo, den 17den te Rome terugverwacht, en werden er toebereidselen gemaakt om hem bij zijne komst in de stad plegtig te ontvangen. Te Rome had men thans het fraaiste herfstweder, nadat de lucht door verscheiden zware regenbuijen koelder geworden was.

— De *Augsburgsche Zeitung* behelst een, per estafette, uit Triest van den 18den dezer ontvangen bijzonder berigt, houdende, dat men aldaar uit Alexandrie van den 5den de tijding ontvangen had, dat *Mehemed* zich aan het londensche traktaat had onderworpen, en alleen nog omtrent Syrie de grootmoedigheid van de Porte inriep, zonder op zijne tot dusver gemaakte aanspraken te blijven staan. *Rifaat*-bey was met de commissarissen der Porte en met die der verbonden mogendheden naar Europa teruggekeerd, en de briefschrijver beschouwde alsnu de zaak bijna zoo goed als afgedaan.

In een ander berigt van de italiaansche grenzen, wordt insgelijks uit Triest gemeld, dat de consuls den 5den Alexandrie hebben verlaten, en vervolgens gezegd: »*Mehemed* zal zich het bespoedigd vertrek gewenscht hebben, daar hij ontdekt had, dat zij het oog op de manschap der turksche vloot begunstigden." Het zou reeds dertien officieren en verscheiden matrozen der vloot gelukt zijn om op een engelsch schip te ontkomen. — Te Triest had men de tijding bekomen dat de opstand in Tokal onderdrukt was.

ENGELAND.

LONDEN, den 26sten September.

De *Times* behelsde eergisteren een berigt, volgens hetwelk de engelsche commodore *Napier* zich van de stad Beyrut had meester gemaakt en de blokkade van de kusten van Egypte werkelijk begonnen was. Dit berigt was echter, volgens de *Times* zelve, over Parijs ontvangen en zou door eene te Marseille uit den Levant aangekomene stoomboot aangebragt zijn. Daar echter in Frankrijk tot nu toe niets stelligs daaromtrent openbaar is gemaakt, bestaat er reden om de gegrondheid daarvan nog te betwijfelen. Den 25sten sloeg men aan het berigt te London weinig geloof meer. Men achtte het te onwaarschijnlijker, daar *Soliman*-pacha, die te Beyrut over eene talrijke Egyptische magt bevel voert, het voornemen moet hebben geopenbaard, om die stad tot het uiterste te verdedigen, en het dus wel niet te vermoeden is, dat de vlootvoogd *Napier*, met een klein aantal schepen en Misschien met eenige duizenden ongeregelde Turksche hulpbenden, den egyptischen bevelhebber zoo spoedig zal hebben verdreven.

Nog is den 24sten in een der Londensche koffijhuizen een berigt aangeplakt, volgens welke eene russische vloot van 18 linieschepen en vele kleinere oorlogsvaartuigen in het kanaal gezien was, den steven naar de middellandsche zee wendende. Ook dit feit vereischt toelichting tot bevestiging.

— Men heeft berigten uit Mexico, tot den 24. Julij. De regeringspartij had de stad weder gehuurd in haare magt gekregen, door de komst van troepen onder den generaal *Valencia*. De federalisten zouden den 27sten Mexico (onvoorwaardelijk) onder waarborg van hunne levens en eigendommen, terwijl hun bovendien door den generaal *Valencia* was toegezegd, dat hij zijne beste pogingen bij de regering zou aanwenden, om eene wijziging in de grondwet te brengen. Alle daden, in de jongste omwentelingen gepleegd, zouden met den mantel der vergetelheid worden bedekt. De generaal *Bustamente* stond weder aan het hoofd der republiek.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 3 pCons. 88; Ned. 2½ pCt. 50½; dito 5pCt. 100; Sp. Ardoins, 22½; Portugal 21½; Braz. 79.

BELGIE.

BRUSSEL, den 27sten September.

De feesten der septemberdagen zijn gisteren met eene fraaije illuminatie van het park en van de openbare gebouwen besloten geworden. Den vorigen dag hadden onderscheidene muziekgenootschappen en het muzijk van de gardes zich in het park doen hooren.

— Men meldt uit Wiesbaden, dat koning *Leopold* dezelfde in den loop der aanstaande week de terugreis herwaarts zal aanvangen.

— Het handelsblad dezer stad behelst berigten uit Brasilie tot het laatst van julij. Al daar was, blijkens een bekendgemaakt manifest van het dagblad *the Rio circular*, van den 27sten julij, ten gevolge eener staatkundige beweging, de jonge keizer, *Don Pedro II*, den 23sten julij door de beide kamers meerderjarig verklaard, en het regentschap ontbonden. De jonge keizer was in den senaat als zoodanig geproclameerd, en met het oppergezag bekleed. Bij den eed, door hem afgelegd, had hij beloofd de R. C. godsdienst te handhaven, zich aan de bestaande constitutie te houden en het welzijn des braziliaanschen volks naar zijn vermogen te bevorderen. Na de plegtigheid was er groote receptie op het paleis geweest, de troepen hadden gedefileerd, des avonds was de stad verlicht geweest, en hadden de leden

der keizerlijke familie zich naar den schouwburg begeven. Den volgenden dag had de keizer een nieuw ministerie benoemd.

— Het gerucht gisteren almer verbreid, op geloof der londensche bladen, van de inneming van Beyrut en van de verschijning eener russische vloot in het Kanaal, had hier onder de speculanten veel indruk gemaakt, waartoe het daarvan door sommige bladen, gelijk de *Précurseur*, voorbedachtelijk met ophef gegeven berigt had bijgedragen. Heden worden echter beide geruchten voor ongegrond gehouden. — De Ardoins werden hier heden tegen 19 negen zestiende verhandeld.

NEDERLANDEN

BREDA, den 28sten September.

Men verneemt, dat Z. M. heeft benoemd: Tot gouverneur van de provincie Utrecht den heer mr. *F. van de Poll*, lid van de tweede kamer der staten-generaal, voormalig burgemeester van Amsterdam.

Tot gouverneur der provincie Vriesland den heer *J. H.* graaf *van Rechteren*, thans gouverneur van de provincie Overijssel;

Tot gouverneur der provincie Overijssel jhr. *J. D.* graaf *van Rechteren*, thans gouverneur van de provincie Drenthe; en

Tot gouverneur van de provincie Drenthe jhr. *F. van Harencarspel Eckhardt*, thans inspecteur generaal der registratie.

— Men verneemt, dat het vertrek van Z. M. naar het Loo op aanstaanden Dingsdag bepaald is. Hoogstdezelve wordt tegen den 12 October in de residentie terug verwacht.

— Het korps studenten der hoogeschool te Leijden heeft, wegens het overlijden van den hoogleeraar *van der Palm*, den gebruikelijken rouw voor den tijd van drie maanden aangenomen.

— Te Amsterdam is Vrijdag, in de fabrijk van den heer *C. Verveer* gegoten de ijzeren leeuw, bestemd voor de vuurbaak de *Jan van Speyk's toren*, te Egmond aan Zee. Het pleister model, door den heer *C. Royer* meesterlijk vervaardigd, werd op het naauwkeurigst gevolmd, en deskundigen verzekeren, dat de gieting uitmuntend is geslaagd. Men schat het gewigt van den gezegden leeuw op nagenoeg 6,000 Ned. ℔. Het is niet bekend, dat een kunststuk van dergelijken omvang nog in eenige fabrijk van ons vaderland is gegoten.

— In den Amsterdamschen *Avondbode* leest men:

» Het gerucht verspreidt zich, dat hier ter stede, door uitboring van goudstof, verminkte gouden tienguldenstukken in omloop zouden zijn gebragt. Het is te wenschen, dat het bestuur der policie zich de zaak zal aantrekken, en, het gerucht ongegrond bevindende, het publiek daaromtrent gerust zal stellen.

— Naar men wil weten, zou er te Rotterdam een plan in overweging zijn, om de afgekeurd wordende trekschuiten in het veer van die stad op Delft achtereenvolgend door ijzeren schuiten te doen vervangen.

— Den 23sten aanvaardde de hooggeleerde heer *G. J. Loncq* zijne betrekking, als hoogleeraar aan de hoogeschool te Utrecht, met eene redevoering *de fontium Medecinae studio historico, clinicis exercitationibus juncto, optima artis addiscendae via* dat is: *over den besten weg, om de Geneeskunde aan te leeren, als gelegen in de historische studie van derzelver bronnen, met praktische oefeningen vereenigd.*

— De Amsterdamsche Courant meldt het volgende, onder dagteekening van 25 September:

» De dwarlwind of hoos, waarvan de *Utrechtsche Courant* van heden spreekt, is omstreeks deze stad mede gevoeld geworden en heeft zuidwaarts van dezelve vrij wat schade veroorzaakt. Naar men verneemt is bij den kastelein, *Bakker*, aan den trin *Nieuw-Rozenburg*, even buiten de Raampoort, het hek weggerukt en een eind weegs van daar weder regtop neergezet; voorts is in dien omtrek op het *Jan-Hanzenpad* eenige schade aan een huis gedaan en ook aan den molen *de Vrouwen-Akker* eenige latten van de wieken afgeslagen. Aanmerkelijk is de schade, die langs den Amstelveenschen weg geleden is, waar de wind met veel grooter kracht gewerkt schijnt te hebben. Aan de Roomsche kerk, in den Buitenvelschen polder aldaar, is een stuk lood van het dak opgerold en de windwijzer geheel krom gewaaid. In het huis van den landman *Jasper Kool*, naast die kerk, drukte de wind een vensterraam in, voor hetwelk de vrouw van den huize zich bevond, die echter nog in tijds ontkwam; uit een der binnen-deuren werd een paneel geslagen, het dak van den hooiberg vernield en meer dan 200 dakpannen van het huis geligt. Bij den buurman van dezen landhouwer, *Jan Koster* geheeten, schijnt de wind nog geweldiger gewerkt te hebben; eene schuit, die in de sloot lag, werd opgenomen en midden op het land nedergezet, terwijl de brug, die naar dat land leidde, geheel verdwenen was. De bewoner, naar dezelve zoekende, werd die eindelijk boven op zijne woning gewaar. Voorts verloor dat huis een deel van den gevel en eene menigte pannen; de schuur stortte geheel in en eenig boeren-gereedschap woei uit het huis, tot op den mesthoop. Bij een ander landman, *Jan Bleekendaal*, is een gedeelte van het hoofhuis opgenomen en weggewaaid. Eindelijk drukte bij *Hendrik Helsloot* de wind de geheele schuur in elkander; de bewoner was in dezelve bezig met het gereed maken van dekken, en vond zich op eenmaal onder het instortende gebouw begraven, doch heeft gelukkig geen letsel bekomen. Voorts zijn overal in den omtrek vele pannen van de daken gewaaid, in de Kalfjeslaan verscheiden boomen uit den grond gerukt en andere kleinere schade aangerigt.

— Laatstleden Maandag had er, bij gelegenheid der practische oefeningen van het 1ste bataljon veldartillerie, in de poligone op de Mooksche heide, het ongeluk plaats, dat een der kanoniers, die zich op een afstand van omtrent 800 pas achter den kogelvanger (plaats, waar de kogel stuiten), veilig achtte, door een der kogels (12 p[d]) doodelijk getroffen werd, zoodat zijn lijk kortdaarna is gevonden. Het schijnt, dat de kogel in het laatst van deszelfs loop was, daar dezelve eenige passen achter het lijk bleek te liggen. Dezelve liep buitengewoon ver, daar op deze plaats zeer zelden kogels komen, en zich meermaal manschappen op dat punt hebben bevonden, om de kogels te observeren.

— Den 23 dezer is te Arnemuiden met plegtigheid de eerste steen gelegd eener derde fabrijk tot het weven van calicots, onder directie van de heeren *Salomonson*, die daartoe uit hunne eigene middelen wel hebben willen bijdragen.

Bij de mededeeling van het geratificeerde traktaat van 15 Julij door lord *Palmerston* aan den franschen gezant te London, den heer *Guizot*, waarvan het fransch regeringsblad voor eenige dagen melding maakte, heeft de britsche minister nog de volgende nota, ten geleide der gezegde overeenkomst gevoegd.

» De ondergeteekende had op den 17 Julij de eer, zijne Exc. den heer *Guizot* kennis te geven, dat er, eene overeenkomst omtrent de zaken van Turkije op den 15 dier maand was geteekend, door de gevolmagtigden van Oostenrijk, Groot Brittanje, Pruissen en Rusland, ter eenre, en den gevolmagtigde van de Porte, ter andere zijde. Daar de ratificatien dier overeenkomst thans zijn uitgewisseld, heeft de ondergetekende de eer aan zijne Exc. den heer *Guizot*, tot inlichting voor het fransche gouvernement, een afschrift dier overeenkomst en van derzelver annexe te doen toekomen.

» De ondergeteekende kan deze mededeeling niet aan zijne Exc. den heer *Guizot* doen, zonder hem nogmaals het opregte leedwezen van Hr. Ms. gouvernement te betuigen, dat de zwarigheden, welke Frankrijk heeft gemaakt, om eenig deel te nemen aan de maatregelen van de uitvoering, waarin bij deze overeenkomst wordt voorzien, eene hindernaal hebben daargesteld, die Frankrijk heeft belet, eene contracterende partij in het verdrag te zijn. Maar het gouvernement van H. M. vertrouwt, dat het kabinet der Tuilerien in de voorzieningen dezer overeenkomst onbetwistbare bewijzen zal zien, dat de vier mogendheden, bij het aannemen der verpligtingen welke zij bevat, met een onbaatzuchtig verlangen zijn bezield geweest, om die staatkundige grondbeginselen, ten opzigte van Turkije, te handhaven, welke Frankrijk, bij meer dan eene gelegenheid, duidelijk en krachtig heeft verklaard zijne eigene te zijn; dat zij, bij de schikkingen, welke zij op het oog hebben, geenszins zoeken eenig uitsluitend voordeel voor zich zelve te verwerven, en dat het *groote doel van hun streven is het tegenwoordig evenwigt van magt in Europa in stand te houden, en alle gebeurtenissen te vermijden, welke den algemeenen vrede zouden kunnen verstoren.*»

(*Geteekend*) PALMERSTON.

Ministerie van buitenlandsche zaken, 16 Sept. 1840.

Na de uitgewisselde ratificatien heeft ook het engelsche officiele blad *the London Gazette*, den officielen tekst der overeenkomsten openbaar gemaakt. Daarmij is gebleken dat bij de eerste mededeeling dier stukken, in de *Additionele akte*, behelzende de door den Sultan aan Mehemed-Ali voor te stellen voorwaarden, eene belangrijke bepaling is uitgelaten, welke tusschen de 6de en 7de artikelen dier akte ingevoegd behoort te worden, en van den volgenden inhoud is:

« Bijaldien, na verloop der twintig dagen, nadat hun de mededeeling zal gedaan zij (overeenkomstig art. 2), *Mehemed*-Ali tot de hem voorgestelde schikking niet is toegetreden, en het erfelijk bezit van het Pachalik van Egypte niet heeft aangenomen, zal de Sultan zich geregtigd achten om zijn aanbod weder in te trekken, en dienvolgens zoodanig nadere maatregelen te nemen, als zijn eigen belang en de raad zijner bondgenooten hem aan de hand zullen kunnen geven."

DE GROOTE KASTANJEBOOM OP DEN ETNA.

Zoo lang de groote kastanjeboom op den Etna staat, kan Europa zich beroemen den reus uit het plantenrijk, den grootsten boom der wereld te bezitten. De omvang van zijnen stam bedraagt 204 voeten. In het tijdsverloop van eene halve eeuw, sedert 1784, toen Houel, in zijn' *Voyage Pittoresque*, eene afbeelding van dezen boom gaf, is de opening in den holen stam zeer vergroot ge-

worden. Zij vormt nu eene soort van poort, door welke gemakkelijk twee wagens naast elkander rijden kunnen. Dan nettegenstaande de naam ongelijk is draagt de boom zelfs niet alleen bladeren aan ook vruchten. Men is over het algemeen van gedachten dat deze kolossale boom eigenlijk uit vijf boomen bestaat, die nabij elkander zijn geplant, en eindelijk, door de gedurig toenemende dikte hunner stammen, in elkander zijn gegroeid, en zoo dezen zeldzamen boom hebben gevormd. Zeker is het, dat nog één van deze stammen duidelijk kan worden onderscheiden, en deze alleen zou in omvang 35 voet bedragen.

Brydone (b) schrijft, die in 1770 den Etna beklom, verzekert uit den mond des volks vernomen te hebben, als eene geloofwaardige overlevering des lands, dat eenmaal de stam van den boom zonder opening geweest is en door eenen gezonden bast omgeven, waarvan men tegenwoordig slechts de eerwaardige overblijfsels aanschouwt. De Italiaansche Natuuronderzoeker, de Kanonnik Recupero, heeft volgens aan dezen Engelschen reiziger en bijzijne gezelschap op zijne reis verhaald, dat hij de moeite genomen en de kosten gedaan had, om verscheidene arbeiders rondom dezen boom te laten graven, ten einde de wortels te onderzoeken, en dat hem toen gebleken was, dat de boom slechts een enkelvoudigen wortel had, en dus de stam uit geene te zamen gegroeide boomen bestaan kon.

Ook Houel is van dit gevoelen; en voegt er bij, dat de verwoestingen des tijds, en het hoog aantal der jaren ongelijk minder gevaarlijk zijn voor den levensduur van dezen boom, dan de bijl der landbouwers, die in den wintertijd gewoon zijn hun brandhout uit denzelven te kappen.

Midden in den holen stam bevindt zich eene ruime hut voor de landlieden, die hier zamenkomen tot den kastanjeoogst van den *honderd paarden boom* (Castagno di cento cavalli), zoo noemt het volk dezen boom. De oorsprong van dezen naam is gelegen in een volksverhaal uit de tijden van Koningin Johanna van Arragon. Deze Vorstin namelijk zich eens naar Napels begevende, begeleid door een gevolg van honderd ruiters, besteeg, bij die gelegenheid, ter bezigtiging den berg Etna. Onverwachts brak er een onweder los; en droeg haar met haar gevolg in den holen stam van dezen kastanjeboom, waar zij allen ruime en gastvrije beschutting vonden tegen den neerstortenden regen.

Australie heeft zijnen Encalyptus; Afrika zijnen Baobabe, van welken Adanson er aan de voorgebergten gevonden heeft, die 30 el in omvang hadden, en naar zijne berekening ten minste 5150 jaren oud moesten zijn: Amerika draagt roem op zijne cijpressen van Chapultopek, die Decandolle voor nog ouder houdt, zoo dat deze tot den tijd der eerste menschen schijnen te behooren. Hoe vele eeuwen mag deze Siciliaansche aartsvader der boomen wel gezien hebben? En hij staat op den Etna, in de nabijheid des vulkaans, die slechts van tijd tot tijd, door de uitbarsting van onderaardsch vuur ontsteld kan zijn. Eeuwen bij eeuwen moeten verloopen zijn eer deze berg was hetgeen hij thans is, en welk eene reeks van tijd zou er niet noodig geweest zijn om de volkanische massa bekoeld, met aarde vermengd en vruchtbaar geworden was.

Wie is in staat deze enkele bladeijen uit de Annalen der wereld te lezen en te verklaren?

Heeft de ouderdom van werken der menschelijke kunst, in hare ruine, eene onwederstaanbare aantrekkingskracht; hoe veel sterker, dan gene puinhoopen en omgestorte zuilen, werkt dan niet op onze verbeelding het nog behouden leven in dit monument der plantenwereld, hetwelk nog even weelderig, even schoon tooiseert als voor duizenden jaren, en nu op jaarlijksch, regelmatige bloeitijden, zijne vruchten draagt?

Wat menschen maken is groot, omdat de mensch klein is: hoe geheel anders is de grootheid in de Natuur ten toon gespreid!

(b) Zie P. Brydone: *Reize door Sicilie en Malta.* Uit het Engelsch. I. Deel, pag. 90 enz.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te *Amsterdam* werden gisteren (27 *September*) omgezet: Ned. 2½ pCt. 50, 49⅞, dert. zest. ⅞; Hansem. 21⅛; Ov. L. 5 pCt. 99⅛; Ardoins 19⅞, 20, 19⅞, elf zest. ¾, dert. zest.

THEATRE DE BREDA.

AVEC PERMISSION.

Pour les Débuts de la Troupe sous la Direction de M. ALEXANDRE.

MERCREDI, 30 *SEPTEMBRE* 1840,

TARTUFFE ou L'IMPOSTEUR,

Comédie en 5 actes, de MOLIERE.

Suivi de:

UNE HISTOIRE,

ou LE TUTEUR ET LA PUPILLE,

Comédie-Vaudeville en 1 acte par M. SCRIBE, *tiré du Roman de même Intitulé.*

On commencera à 6½ heures pour finir à 10 heures.

Prix des Places fl. 1,40.

Pour les Dames et les Officiers fl. 1.

Les Sous-Officiers et les Enfants fl. 0,50.

SAMEDI, premiere representation de l'Abonnement.

LEES HIER.

Men is voornemens op den 7den October 1840, des namiddags ten 2 ure, ten huize en Erfgenaam van wijlen den Wel-Edelen Heer F. M. JANSSENS, in leven Med. Doctor te *Oosterhout*, Provincie *Noord-Brabant*, in het openbaar op te veilen en te Verkoopen de nagevolgende GOEDEREN, als:

1°. Den beroemden ATLAS van Jan Blauw te *Amsterdam*, bestaande in: 17 Tomen of Declen, in groot formaat, op snee verguld in best Maroquinen band, met vergulde Wapenen, voortreffelijk geconditionneerd, allerschoonste drukpapier als parkement, bevattende 702 Kaarten en 326 Platen, Prenten en platte gronden van Steden met zinrijke gekleurde beeltenissen, goudden en zilveren Wapenen, zijnde volgens de Wapenen het Eigendom geweest van *Admiraal* de Ruyter, en eenig in zijn soort.

2°. Een aantal SCHILDERIJEN, als: van Rubbens, Terburg, Ostade, Wouwermans, de Wit, Droogsloot, de Haas, Poelenberg, Teniers, Jan Steen, en van onderscheidene andere voornaame Schilders.

3°. Een aantal Zilveren, Goudden en Koperen OUDE PENNINGEN.

4°. Een ELECTRICITEIT van 2 SCHIJVEN, waarbij een Batterij van 9 Flesschen en de daarbij behoorende Kunstplaten en Werktuigen, ter uitoefening van verschillende beproevingen.

5°. Extra groote JAPANSCHE POTTEN-STELLEN, en andere JAPANSCHE PORCELEINEN.

Alle welke voorschreven Goederen op *Maandag* en *Dingsdag* 5 en 6 *October* aanstaande, voor een ieder zigtbaar zullen zijn.

Nadere onderrigtingen te bekomen bij den Notaris Mr. H. C. A. VAN WEEL, te *Oosterhout* voornoemd.

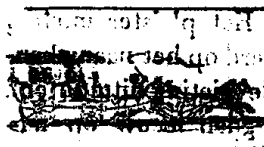

ALGEMEENE POSTWAGEN-ONDERNEMING.

VAN GEND & LOOS.

NIEUWE DILIGENCE-DIENST tusschen *BREDA* en *ANTWERPEN*, te beginnen met 1°. *October* 1840, vertrekkende:

Van *Breda*, des achtends ten 5 ure.

" *Antwerpen*, " " 8½ "

Corresponderende te *Antwerpen* met het afrijden en aankomen der Spoorwegtrijnen, en te *Breda* onmiddelijk naar *Tilburg*, *'s Hertogenbosch* en *Bergen-op-Zoom*.

Aan de uren van vertrek der twee andere Diensten dezer Onderneming, tusschen *Amsterdam* en *Antwerpen* is niets veranderd.

KANTOREN:

Te *Breda*, { in het Hôtel *de Kroon*. / in het Hôtel *den Gouden Leeuw*.

Te *Antwerpen*, op de Eijermarkt.

En verder in alle andere Steden, aan de Kantoren der Onderneming.

HOLLANDSCHE EN FRANSCHE

VAN

BROESE & COMP., te *BREDA*.

In deze LEESBIBLIOTHEEK, waarin eene fraaije Verzameling Nieuwe Hollandsche en Fransche Boeken van smaak voorkomen, kan men zich voor *veertien dagen*, *eene maand*, *drie* en *zes maanden* Abonneren, tegen zeer civiele prijzen. Het is de Geabonneerden vergund de BOEKEN zoo dikwijls te verwisselen als men zulks verlangt. Geen VERHURING per BOEKDEEL heeft plaats.

De verdere Voorwaarden zijn in de CATALOGUS te vinden, die à 25 CENT verkrijgbaar is.

By Bovengemelden is van de pers gekomen en verzonden:

Mr. J. H. Hofdijk, VERZAMELING VAN FRANSCHE WOORDEN, uit de Noordsche talen afkomstig of door sommigen afgeleid, in een deel kompleet. . . . . *f* 4,80.

Het Derde Stuk wordt te gunst aan Hr. Inteekenaren afgezonden.

Mr. J. J. Loke, HANDBOEK VOOR NOTARISSEN, naar de Nederlandsche Wetgeving. Tweede Stuk. . . . . *f* 1,60.

Met nog een Stuk, dat ter perse is, zal dit Handboek in een Deel kompleet zijn.

MAGAZIJN voor JONGE JUFFROUWEN, van Mevrouw le Prince de Beaumont, omgewerkt door Mevr. de Wed. A. Bl. van Mierop geb. Schilperoort. Tweede Druk, met fraai Titelvignet, in een Deeltje kompleet, gekartonneerd. . . . . *f* 2,40.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.